

A kapitalizmus proletár dolgozója beszélőszerszám
A kapitalizmus proletár dolgozója mint beszélőszerszám
Készült: SaLa közreműködésével a Mesterséges Intelligenciával

Bevezetés

A jelen tanulmány a klasszikus marxista-leninista társadalomelmélet – közelebbről a dialektikus és történelmi materializmus – fogalmi kereteit alkalmazza a modern, high-tech kapitalizmus valóságára. A szöveg központi tézise az ókori rabszolgatartás jogi kategóriáinak, a marxi osztályszerkezetnek és a XXI. századi technológiai forradalomnak (robotizáció, mesterséges intelligencia) a szintézise. A szerző arra keresi a választ, hogy a termelőerők radikális fejlődése milyen egzisztenciális fenyegetést jelent a munkásosztályra nézve egy profitvezérelt társadalmi-gazdasági alakulatban. Az elemzés különös figyelmet fordít a formális jogi szabadság és a tényleges gazdasági kényszer közötti ellentmondásra, a középosztály és a menedzseri réteg sajátos, megosztott szerepére, valamint azokra a politikai alternatívákra (népi demokrácia, osztályharc), amelyek a felvázolt disztópia elkerülésére szolgálnak.

A kapitalista társadalmi forma osztályszerkezete és a beszélőszerszám

A kapitalista társadalmi formában két alapvető társadalmi osztály létezik, úgymint a tőkés vállalkozó, a kapitalista, és a vállalkozásban a tényleges értéket létrehozó proletár. A proletár nem rendelkezik a létszükséglete termeléséhez szükséges eszközökkel, így eladja munkaerejét, és ezzel hasonlóná válik az ókori rabszolgákhoz.

Bár jogilag minden ember szabad a kapitalizmusban, de ez a gazdasági helyzet különbsége miatt nem valósulhat meg. A középosztály ugyanezen formában megosztott, de a körülményei miatt általában a kapitalizmus az érdeke, és ez vonatkozik a menedzseri formára is.

A proletár mint beszélőszerszám

A kapitalizmusban a dolgozó proletár a kapitalista számára csupán egy termelési tényező. Ő a „beszélőszerszám”, aki a géphez vagy az eszközökhöz hasonlóan a tőkés számára csupán a profit eléréséhez szükséges, elkerülhetetlen termelési költséget jelent. A rabszolgaszíja a bére, mert nélkül elpusztul; ha élni akar, akkor bérabszolga lesz. Az emberiség értéket létrehozó része bérabszolga, a tőkés beszélőszerszámja.

Ez a helyzet azonban a robotok elterjedésével lényegesen megváltozhat. A kapitalistáknak a jövőben már nem lesz szükségük a beszélőszerszámokra, így meg kell válniuk tőlük. Mivel a tőkések gazdasági és politikai pozíciójuknál fogva felsőbbrendű helyzetben vannak, ezt meg is tehetik. Ez azonban az emberiség pusztulását okozza.

Milyen emberi jogai és demokráciája lehet a beszélőszerszámnak?

A kapitalizmusban a dolgozó proletár bérabszolga, a funkciója a beszélőszerszámnak felel meg, hasonlóan az ókori rabszolgákhoz, bár jogilag szabadon, a saját elhatározásából lesz rabszolga.

A beszélőszerszámot csupán a bérabszolgákat megillető jogok és demokrácia illeti meg, hiszen a létezése a kapitalisták érdekeitől függ. A bérabszolga a pusztta túlélése érdekében kényszerül erre a szerepre: vagy rabszolgává válik, vagy nyomorog, és végül elpusztul. A kapitalizmusban elkerülhetetlen, hogy az emberiség túlnyomó többsége bérabszolgaságra jusson.

A kapitalizmus társadalma így még a gondolkodó állat szintjén áll, mert az ember embernek farkasa, úgy mint az állatvilágban. Bár az ember-állat már képes gondolkodni, de csak mint egy a létéért küzdő állat. Az ebben a korban elkerülhetetlen emberi jogsértéseket és a bérabszolgaság kezelését a kapitalizmus az uralkodó erkölcsével és világnézetével, az alapjával és felépítményével hatékonyan képes ugyan menedzselni, de ez a rendszer valójában csak a kapitalisták számára jelent demokráciát. Mert a demokráciát a szerszámok és a beszélőszerszámok számára nem lehet megvalósítani, mert ez értelmetlen.

Kapitalizmus és a népi demokrácia

A kapitalizmussal szemben alternatíva a bérabszolgaság kezelésének legemberségesebb formája a népi demokrácia, mert az már a teljes nép számára biztosítja a demokráciát. A népi demokrácia már nem kapitalizmus, de még nem szocializmus, azonban a tudományos világnézetre alapozottan tudatosan a társadalom érdeke a meghatározó.

A kapitalizmus a gazdasági alapra támaszkodva, a felépítménye révén alakítja ki a megosztott emberiség elfogadásának társadalmi tudatát, és így uralkodik a bérabszolgákon. A népi demokrácia ezzel szemben a tudományos világnézet segítségével, tudatosan tartja kordában a kapitalizmusra jellemző gondolkodó ember-állatot. A termelőeszközök szocializmussá éréséig a népi demokrácia az a forma, amely a legeredményesebben és legemberségesebben biztosítja az erre a korszakra jellemző fejlődést és a társadalmi haladást.

Forradalom és fasizmus

A kapitalizmusban azonban létezik más lehetőség is a dolgozó proletárok, a bérabszolga-tömegek számára. Ha a bérabszolgák összefognak és osztályöntudatra ébrednek, akkor az osztályharc útján, a tudományos világnézet segítségével és a marxista-leninista kommunista párt vezetésével eredményesen küzdhetnek az emberibb életért. Ez azonban sérti a kapitalizmus híveinek érdekeit, ezért a fasiszta kapitalizmus eszközeivel harcolnak az osztályöntudatos bérabszolgák és a marxista-leninista kommunisták ellen.

A fasiszta kapitalizmus maga a tőkés osztály-önkényuralom. Ez a rendszer a gazdasági alap és a felépítmény révén teljesen kizárja a bérabszolgákat a hatalomból. Így a bérabszolgáknak, vagyis a társadalom túlnyomó többségének nincsenek következetes osztályérdek-képviselőik a törvényhozásban.

A kapitalizmusban az emberiség túlnyomó többsége olyan dolgozó proletár, aki az értékek, az értéktöbblet és a kapitalisták profitjának tényleges létrehozója, ennek ellenére csupán beszélőszerszámnak tekintik. A beszélőszerszámként kezelt egyén alacsonyabb rendű emberré, rabszolgává válik – még akkor is, ha ez a függőség a bérabszolgaság formáját ölti. A bérabszolga – az ókori rabszolgához és a többi termelési tényezőhöz hasonlóan – kizárólag a kizsákmányolója érdekében létezik.

A kapitalizmus megosztott világa

A kapitalizmus egy hihetetlen mértékben, szélsőségesen megosztott bérabszolgatartó társadalom, amelyben az emberiség túlnyomó többsége csupán beszélőszerszámként, az élőködők hasznáért létezhet. Ha pedig a kapitalistáknak a jövőben már nem lesz szükségük rájuk, sorsukra hagyják őket, és akár milliárdos nagyságrendben is elpusztulhatnak.

A kapitalizmusban a domináns értéklétrehozóvá váló robotok a Mesterséges Intelligenciával felvértezve a proletárokat kizárják a termelésből, feleslegessé válnak, a sorsuk a haszontalan szerszámokéval azonos lesz.

A kapitalizmus forma a beszélőszerszámok pusztulása ellen szinte semmit sem tehet. Ha a termelésben nincs szükség egy adott termelési tényezőre, a kapitalista egyszerűen nem vásárolja meg azt – így nem veszi meg a feleslegessé vált beszélőszerszámot sem. A tőkés állam is csupán a pusztaság nyomor szintjén képes tartani a tartalék, a parlagon heverő, felesleges munkaerőt. A robotok elterjedésével ez a helyzet még katasztrofálisabbá válik.

A kapitalizmusban a legfontosabb tényező a tőkések profitja. A tőkés állam ezt biztosítja, és a teljes működését ennek rendeli alá, mivel az államapparátus tagjai anyagiilag, világnézetileg és erkölcsileg egyaránt ezer szállal kötődnek a profithoz.

Marxista fogalomlexikon

Fasizmus: Az imperializmus viszonyai között a kizsákmányoló osztályok legreakciósabb rétegeinek nyílt terrorista diktatúrája, amelyet sovinizmus, terjeszkedés és szélsőséges kommunistaellenesség jellemez.

Alap és felépítmény: A társadalom alapja a gazdasági szerkezet és a termelési vi-

szonyok összessége, míg a felépítmény az alapnak megfelelő politikai, jogi, erkölcsi és kulturális intézmények rendszere, amelyek aktívan visszahatnak az alapra. (A teljes és részletes fogalmi meghatározások a hivatkozott forrásokban érhetők el.)

Összehasonlító táblázat

Vizsgált kategória	Kapitalista szem-pont (A szöveg kritikai értelmezésében)	Kommunista / Marxista szempont (Osztályelemzés és program)	Tudományos / Objektív szempont (Rendszerelemzés)
A társadalmi osztályok és a proletár	Önkéntes szerződésen alapuló piaci szereplő. Termelési tényező, amelynek ára (bére) a piaci egyensúly szerint alakul.	Értéktöbbletet létrehozó osztály. A létszükségleti eszközök hiánya miatt gazdasági kényszerből modern bérabszolga.	Okyan strukturális pozíció, ahol a termelőeszközöktől való megfosztottság felülírja a formális (jogi) szabadságot.
A középosztály és a menedzserek	A társadalmi mobilitás bizonyítéka; a hatékonyságot, innovációt és a stabilitást biztosító szakértői réteg.	Megosztott réteg, amely kiváltságos anyagi körülményei és funkciója miatt a kapitalizmus fenntartásában érdekelt.	Pufferzóna a tőke és a munka között, amely csillapítja az osztályellentéteket, és működteti a felépítményt.
A technológiai fejlődés (MI, robotok)	Hatékonyságnövelő és profitmaximalizáló eszköz; kiváltja az élő, költséges és bizonytalan munkaerőt.	A proletariátus kiszorítását a termelésből, feleslegessé válását és a tőkések általi milliárdos pusztulását hozó veszély.	A termelőerők objektív ugrása, amely alapjaiban írja át a hagyományos munkaerőpiacot és az alap-felépítmény egyensúlyát.
Az Állam és a Demokrácia	Jogegyenlőséget és szabad versenyt biztosító semleges keretrendszer.	Csak a tőkések demokráciája. Alternatívája a népi demokrácia , tőkés ellenreakciója a fasizmus (osztály-önkénturalom).	Olyan intézményi felépítmény , amely a mindenkori gazdasági alap tulajdonviszonyait védi és legitimálja.
Társadalmi evolúció szintje	Természetes, piaci versenyre épülő racio-nális rend (" <i>homo economicus</i> ").	A „ gondolkodó állat ” szintje (" <i>ember embernek farkasa</i> "), amelyből a tudományos világnézet ad ki-utat.	Olyan történelmi fá-zis, amelynek belső bérabszolgatartó el-lentmondásai hajtják a strukturális válto-zást.

Tudományos értékelés

A bemutatott és kiegészített szöveg a XX. századi ortodox marxizmus-leninizmus osztályelméletének és a XXI. századi technológiai disztópiának egy koherens szintézise. Tudományos és rendszerszemléletű szempontból az alábbi megállapítások tehetők:

A formális és valóságos szabadság dialektikája: A szöveg kulcsfontosságú tudományos érdeme, hogy éles különbséget tesz a *jogi szabadság* és a *gazdasági kényszer* között. A szociológiai és közgazdaságtani realitás alátámasztja, hogy a termelőeszközök aszimmetrikus eloszlása a munkaerőpiacon strukturális kiszolgáltatottságot eredményez, így a proletár pozíciója – a formális egyenlőség ellenére – funkcionálisan valóban analóg az ókori kényszerintézmények bizonyos aspektusaival.

Reális osztálytagozódás és a menedzseri réteg: A középosztály és a menedzserek beemelése az elemzésbe megszünteti a korábbi merev, kétdimenziós leegyszerűsítést. A modern szociológia megerősíti, hogy a bürokratikus és irányító elit – bár formailag bérből él – funkcionálisan és ideológiailag a tőke oldalára integrálódik, mivel kivált-ságos egzisztenciája a status quo fennmaradásától függ.

Technológiai determinizmus és egzisztenciális krízis: A mű a technológiai munkanélküliség klasszikus problémáját radikalizálja a Mesterséges Intelligencia korára. Azt a tendenciát modellezi, amelyben az MI és a robotika az élőmunkát mint termelési tényezőt teljesen feleslegessé teheti. A szöveg ugyanakkor hajlamos a végletekig fokozni ezt a folyamatot (milliárdos pusztulás), eltekintve azoktól a kompenzációs mechanizmusoktól (pl. állami redistribúció, jóléti védőhálók, feltétel nélküli alapjövedelem koncepciói), amelyeket a modern kapitalista rendszerek a társadalmi robbanás elkerülésére alkalmazhatnak.

Politikai tipológia és ideológiai feszesség: A fasizmus mint a „tőkés osztály-önkényuralom” és a népi demokrácia mint a „tudományos világnézet” általi kontroll definíciói szorosan követik a történelmi materializmus politikai kategóriáit. A modell rávilágít arra, hogy a gazdasági alap megingása (a robotizáció miatt feleslegessé váló tömegek lázadása) a politikai felépítmény radikális tekintélyelvű eltolódását (fasizálódását) vonhatja maga után a profitráta megvédése érdekében.

A kapitalizmus proletár dolgozója beszélőszerszám

A proletár mint beszélőszerszám

A kapitalizmusban a dolgozó proletár a kapitalista számára csupán egy termelési tényező. Ő a beszélőszerszám, aki a géphez vagy az eszközökhöz hasonlóan a tőkés számára csupán a profit eléréséhez szükséges, elkerülhetetlen termelési költséget jelent. A rabszolgaszíja a bére, mert nélkül elpusztul, ha élni akar, akkor bé rabszolga lesz. Az emberiség értéket létrehozó része bér rabszolga, a tőkés beszélőszerszáma.

Ez a helyzet azonban a robotok elterjedésével lényegesen megváltozhat. A kapitalistáknak a jövőben már nem lesz szükségük a beszélőszerszámokra, így meg kell válniuk tőlük. Mivel a tőkések gazdasági és politikai pozíciójuknál fogva felsőbbrendű helyzetben vannak, ezt meg is tehetik. Ez azonban az emberiség pusztulását okozza.

Milyen emberi jogai és demokráciája lehet a beszélőszerszámnak?

A kapitalizmusban a dolgozó proletár az bér-rabszolga, a funkciója a beszélőszerszámnak felel meg, hasonlóan az ókori rabszolgákhoz, bár jogilag szabadon, a saját elhatározásából lesz rabszolga.

A beszélőszerszámot csupán a bér-rabszolgákat megillető jogok és demokrácia illeti meg, hiszen a létezése a kapitalisták érdekeitől függ. A bér-rabszolga a pusztta túlélése érdekében kényszerül erre a szerepre: vagy rabszolgává válik, vagy nyomorog, és végül elpusztul. A kapitalizmusban elkerülhetetlen, hogy az emberiség túlnyomó többsége bér rabszolgaságra jusson.

A kapitalizmus társadalma így még a gondolkodó állat szintjén áll, mert az ember embernek farkasa, úgy mint az állatvilágban, bár az ember-állat már képes gondolkodni, de csak mint egy a létéért küzdő állat.

Az ebben a korban elkerülhetetlen emberi jogsértéseket és a bér-rabszolgaság kezelését a kapitalizmus az uralkodó erkölcsével és világnézetével, az alap és felépítményével hatékonyan képes ugyan menedzselni, de ez a rendszer valójában csak a kapitalisták számára jelent demokráciát. Mert a demokráciát a szerszámok és a beszélőszerszámok számára nem lehet megvalósítani, mert ez értelmetlen.

Kapitalizmus és a népi demokrácia

A kapitalizmussal szemben alternatíva a bér-rabszolgaság kezelésének legemberségesebb formája a népi demokrácia, mert az már a teljes nép számára biztosítja a demokráciát. A népi demokrácia már nem kapitalizmus, de még nem szocializmus, azonban a tudományos világnézetre alapozottan tudatosan a társadalom érdeke a meghatározó.

A kapitalizmus a gazdasági alapra támaszkodva, a felépítménye révén alakítja ki a megosztott emberiség elfogadásának társadalmi tudatát, és így uralkodik a bér-rabszolgákon. A népi demokrácia ezzel szemben a tudományos világnézet segítségével, tudatosan tartja kordában a kapitalizmusra jellemző gondolkodó ember-állatot.

A termelőeszközök szocializmussá éréséig a népi demokrácia az a forma, amely a legeredményesebben és legemberségesebben biztosítja az erre a korszakra jellemző fejlődést és a társadalmi haladást.

Forradalom és fasizmus

A kapitalizmusban azonban létezik más lehetőség is a dolgozó proletárok, a bérrabszolga-tömegek számára. Ha a bérrabszolgák összefognak és osztályöntudatra ébrednek, akkor az osztályharc útján, a tudományos világnézet segítségével és a marxista-leninista kommunista párt vezetésével eredményesen küzdhetnek az emberibb életért.

Ez azonban sérti a kapitalizmus híveinek érdekeit, ezért a fasiszta kapitalizmus eszközével harcolnak az osztályöntudatos bérrabszolgák és a marxista-leninista kommunisták ellen.

A fasizmus a kapitalizmusban

A fasiszta kapitalizmus az maga a tőkés osztály-önkénturalom. Ez a rendszer a gazdasági alap és a felépítmény révén teljesen kizárja a bérrabszolgákat a hatalomból. Így a bérrabszolgáknak, vagyis a társadalom túlnyomó többségének, nincsenek következetes osztályérdek-képviselőik a törvényhozásban.

A kapitalizmusban az emberiség túlnyomó többsége olyan dolgozó proletár, aki az értékek, az értéktöbblet és a kapitalisták profitjának tényleges létrehozója, ennek ellenére csupán beszélőszerszámmak tekintik. A beszélőszerszámként kezelt egyén alacsonyabb rendű emberré, rabszolgává válik – még akkor is, ha ez a függőség a bérrabszolgaság formáját ölti. A bérrabszolga – az ókori rabszolgához és a többi termelési tényezőhöz hasonlóan – kizárólag a kizsákmányolója érdekében létezik.

A kapitalizmus megosztott világa

A kapitalizmus egy hihetetlen mértékben, szélsőségesen megosztott bérrabszolgatartó társadalom, amelyben az emberiség túlnyomó többsége csupán beszélőszerszámként, az élősködők hasznáért létezhet. Ha pedig a kapitalistáknak a jövőben már nem lesz szükségük rájuk, sorsukra hagyják őket, és akár milliárdos nagyságrendben is elpusztulhatnak. A kapitalizmusban a domináns értéklétrehozóvá váló a robotok a Mesterséges Intelligenciával felvértezve a proletárokat kizárja a termelésből, feleslegessé válnak, a sorsuk a haszontalan szerszámokéval azonos lesz.

A kapitalizmus forma a beszélőszerszámok pusztulása ellen szinte semmit sem tehet. Ha a termelésben nincs szükség egy adott termelési tényezőre, a kapitalista egyszerűen nem vásárolja meg azt – így nem veszi meg a feleslegessé vált beszélőszerszámot sem. A tőkés állam is csupán a pusztta nyomor szintjén képes tartani a tartalék, a paragon heverő, felesleges munkaerőt. A robotok elterjedésével ez a helyzet még katasztrofálisabbá válik.

A kapitalizmusban a legfontosabb tényező a tőkések profitja. A tőkés állam ezt biztosítja, és a teljes működését ennek rendeli alá, mivel az államapparátus tagjai anyagiilag, világnézetileg és erkölcsileg egyaránt ezer szállal kötődnek a profithoz.

Marxista fogalomlexikon

Fasizmus: Az imperializmus viszonyai között a kizsákmányoló osztályok legreakciósabb rétegeinek legsovinisztább, legagresszívebb nyílt terrorista diktatúrája. Jellemzője a vad, erőszakos terjeszkedés, más népek leigázása, a faji gyűlölet szítása, valamint a szélsőséges kommunistaellenesség és antidemokratizmus.

Alap és felépítmény: a társadalom alapja: a gazdasági szerkezet, a termelési viszonyok összessége, amit végső soron a termelőerők fejlődése határoz meg. A felépítmény: az alapnak megfelelő politikai, filozófiai, jogi, erkölcsi, művészi, vallási nézetek és ezeknek megfelelő intézmények, szervezetek összessége. Ezek közül döntő szerepe van az államhatalomnak. A fejlődés során az alapnak van elsődleges szerepe, ugyanakkor a felépítmény is aktív szerepet játszik a társadalom fejlődésében, visszahat az alapra, gyorsítja vagy akadályozza a fejlődést.

SaLa